62851
II kat. komp.

SPRAWOZDANIE

ZE STANU I DZIAŁALNOŚCI

TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK

W WILNIE

ZA ROK 1928.

(XXII ROK ISTNIENIA).

Wydane z zasiłku Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

WILNO — 1929.

SPRAWOZDANIE

ZE STANU I DZIAŁALNOŚCI
TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK
W WILNIE

ZA ROK 1928.

(XXII ROK ISTNIENIA).

Biblioteka Jagiellońska
1002681976

Wydane z zasiłku Ministerstwa Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego.

62851
II

Drukarnia Archidiecezjalna w Wilnie, ul. Metropolitalna № 1

Akc. Nr 4194
30

SPRAWOZDANIE OGÓLNE

Rok 1928 w życiu Towarzystwa Przyjaciół nauk w Wilnie nie był wypełniony wyłącznie tylko pracą codzienną nad utrzymaniem i stopniowym rozwojem naszej placówki naukowej wzorem lat ubiegłych; przeciwnie, pewne doniosłe wydarzenie w życiu Towarzystwa spowodowało Zarząd do rozwinięcia pracy przedewszystkiem w kierunku dokonania szeregu bardzo ważnych inwestycyj, co już od lat kilkunastu w życiu T-wa miejsca nie miało. Konieczność dokonania tych inwestycyj, dzięki którym siedziba T-wa miałaby przybrać szatę należytą, dawała się odczuć już oddawna. Dość powiedzieć, że gmach T-wa, oddany do użytku w r. 1913, był dotychczas faktycznie nie wykończony i miał wskutek tego typ bezbarwnie koszarowy, zupełnie dla placówki naukowej nieodpowiedni. W ciągu lat kilkunastu, w związku z wypadkami wojennymi i przy stale odczuwanym przez T-wo braku funduszów stan gmachu i jego urządzeń stale się pogarszał. Instalacja elektryczna, urządzona prowizorycznie, stała się przestarzałą i groziła każdej chwili niebezpieczeństwem pożaru, gmach nie był skanalizowany, miał niedostateczne urządzenie wodociągowe miejscowe, nie połączone z siecią wodociągu miejskiego, instalacja ogrzewania centralnego wymagała naprawy, brak było rolet w oknach sal muzealnych i bibljotecznych, sale muzealne nie posiadały podłóg a tylko podłoże betonowe, będące przyczyną kurzu, wpływającego ujemnie na zbiory, zwłaszcza na obrazy olejne. Koszta najpotrzebniejszych inwestycyj zostały obliczone przez Zarząd T-wa na 75000 złotych. Nie mogąc podołać tak znacznemu wydatkowi z bieżących funduszów T-wa oraz mając na względzie, że nadzieja na ofiarność prywatną w małej tylko części się ziściła — w r. 1927 i na początku 1928 wpłynęło od różnych osób i instytucyj tytułem ofiar około 3000 zł. — Zarząd T. P. N. pismem z dnia 8 marca 1928 r. zwrócił się do Prezydjum Rady Ministrów i wyliczając konieczne inwestycje oraz podając ich koszt, prosił o przyznanie T-wu z Funduszu Kultury Narodowej zasiłku bezzwrotnego w wysokości 75000 złotych. Jakoż Rząd Rzeczypospolitej przychylił się do tej prośby i w czerwcu tegoż roku przyznał T-wu naszemu zasiłek w wysokości powyższej. Zarówno Zarząd T-wa, jak i walne zebranie doroczne w dniu 27 czerwca 1928 r. przyjęły z radością ten dar wspaniały, widząc w nim niewątpliwy dowód uznania dla prac dotychczasowych

T-wa i jego zadań ze strony najwyższych czynników państwowych i czerpiąc stąd zachętę do dalszej pracy. W związku z udzieleniem tego zasiłku, zebranie walne na wniosek Zarządu uchwaliło wyrazić podziękowanie: Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu, od r. 1919 honorowemu członkowi T-wa, stale otaczającemu T-wo opieką, ówczesnemu Prezesowi Rady Ministrów dr. Kazimierzowi Bartlowi, ówczesn. Dyrekt. Dep. Nauki i Szkół Wyższych w M. W. R. i O. P. p. Stanisławowi Michalskiemu i Wojewodzie Wileńskiemu p. Władysławowi Raczkiewiczowi.

Niezwłocznie, bo już w lipcu, Zarząd przystąpił do dokonania tak pożądanych inwestycyj. Uchwałą Zarządu z dnia 5 lipca powołano do życia jako organ doradczy przy Zarządzie Obywatelską Radę Techniczną, w skład której weszli pp. inżynierowie: gen. Aleksander Antonowicz, Stefan Narębski i Gabrjel Sokołowski; doraźny udział w pracach Rady wzięli również inżynierowie pp. Juljusz Glatman i Klemens Bejnarowicz, a ponadto radą i pomocą służyli pp.: Władysław Nieciengiewicz, inż. Walerjan Latkowski i inni. Do chwili obecnej Rada odbyła już 52 posiedzenia. Odkładając szczegółowe sprawozdanie z przebiegu robót w gmachu T-wa do roku następnego, gdy wszystkie inwestycje będą, jak Zarząd sądzi, już dokonane, musimy tu zaznaczyć, że do końca r. 1928 zostały wykonane prace następujące: a) zupełnie zmieniono instalację elektryczną, z zaprowadzeniem instalacji podtynkowej, gwarantującej całkowite bezpieczeństwo, zawieszono nowe żyrandole z nowem zupełnie umieszczeniem punktów świetlnych, zastosowanem do nowego rozkładu zbiorów T-wa; b) wykonano instalację wodociągową i kanalizacyjną; c) gruntownie przerobiono instalację ogrzewania centralnego, które jest obecnie czynne; d) ułożono posadzki dębowe na lepniku we wszystkich salach muzealnych i w kancelarji. Wreszcie, już w sezonie letnim r. 1929, przeprowadzono otynkowanie gmachu i wykonanie odpowiedniej fasady — w stylu klasycznym z czterema kolumnami jońskiemi — oraz oczyszczono, wyreperowano i dwukrotnie pomalowano olejno dach. W naradach technicznych, związanych z pracami budowlanemi, wzięli udział pp.: dziekan Juljusz Kłos, dziekan Ferdynand Ruszczyc, inż.: Antonowicz, Narębski, Sokołowski i inż. Stefan Siestrzencewicz, który pod kierunkiem i za wskazówkami uczęstników Rady wykonał plan fasady, a robotami, dokonanemi sposobem gospodarczym, kierował p. gen. Antonowicz. Należy zaznaczyć, że do dokonania niektórych z tych inwestycyj przyczynił sią znacznie Magistrat Wileński, a to przez doprowadzenie magistrali: wodociągowej oraz kanalizacyjnej do ul. Lelewela, dzięki czemu skanalizowanie gmachu i wykonanie robót wodociągowych mogło być urzeczywistnione nieznacznym stosunkowo kosztem. Znając stale życzliwy stosunek Magistratu do naszego T-wa, Zarząd ma nadzieję, że Magistrat w roku przyszłym doprowadzi do porządku najbliższe otoczenie gmachu T-wa, mianowicie rozszerzy ul. Lelewela od strony ulicy Wileńskiej, usuwając wysunięte na środek ulicy zabudowania, utrudniające dostęp do gmachu T-wa i zasłaniające widok nań. Starania w tym kierunku Zarząd

już poczynił. Należy zaznaczyć, że już jesienią roku bieżącego Magistrat rozpoczął pracę nad urządzeniem przed gmachem T-wa kwietnika. Po za dokonanemi już robotami, o ile pozwolą na to fundusze, Zarząd zamierza wznieść dookoła nieruchomości zamiast dotychczasowego prowizorycznego, a zrujnowanego już parkanu drewnianego, trwałe ogrodzenie żelazno-betonowe.

Przechodząc do innych spraw T-wa, musimy stwierdzić, że i w r. 1928 sądzone było doznać Zarządowi, a z nim i T-wu, bolesnej straty. 22 października 1928 roku po długiej chorobie sercowej zakończył życie w klinice U.S.B. w Wilnie wiceprezes i bibljotekarz T.P.N. ś. p. dr. Ludwik Czarkowski w wieku lat 73. Osoba ś. p. dr. Czarkowskiego była bardzo ściśle związana z naszem Towarzystwem, bowiem jeszcze w roku 1907, przy powstawaniu T.P.N., należał dr. Czarkowski do Komisji Wykonawczej; w latach 1907—1911 był on członkiem Zarządu i bibljotekarzem, a następnie. po przerwie, spowodowanej przez wyjazd z Wilna, objął w r. 1918 z powrotem kierownictwo bibljoteki T-wa oraz został wiceprezesem i na tych stanowiskach, gorąco zawsze oddany sprawom T.P.N., dotrwał aż do zgonu. Zwłaszcza niespożyte są zasługi zmarłego dla bibljoteki T-wa, nad uporządkowaniem której pracował on niezmordowanie przez długie lata.

Celem uczczenia ś. p. Ludwika Czarkowskiego Zarząd T.P.N., umieścił w sali posiedzeń portret zmarłego, wyasygnował pewną kwotę na pomnik na grobie, uczynił w katalogu głównym bibljoteki napis o doprowadzeniu przez zmarłego tego katalogu do Nr. 32931 oraz postanowił urządzić wspólnie z innemi stowarzyszeniami, na terenie których ś. p. Czarkowski pracował, uroczyste posiedzenie. Posiedzenie dla uczczenia zasług ś. p. d-ra Ludwika Czarkowskiego, urządzone staraniem Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie, Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego, Związku Lekarzy Polaków i Oddziału Wileńskiego Związku Bibljotekarzy Polskich, odbyło się 8 lutego 1929 roku, przyczem złożyły się na nie: 1) zagajenie przez Prezesa T. P. N. prof. Alfonsa Parczewskiego i przemówienia: 2) dr. Edwarda Czarneckiego w imieniu Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego p. t. „ś. p. dr. Ludwik Czarkowski jako lekarz i obywatel“, 3) prof. dr. Stanisława Kościałkowskiego w imieniu T. P. N. p. t. „Praca ś. p. dr. Ludwika Czarkowskiego na gruncie Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie“, 4) dr. Józefata Bohuszewicza w imieniu Związku Lekarzy Polaków p. t. „Działalność społeczna ś. p. dr. Ludwika Czarkowskiego“. Opis powyższej uroczystości żałobnej wraz z tekstem wygłoszonych przemówień podany jest w zeszycie 15 „Ateneum Wileńskiego“.

Jak i w latach ubiegłych, Towarzystwo nasze prowadziło nadal normalnie swą pracę wewnętrzną, o czem bliższe szczegóły znajdują się w sprawozdaniach wydziałów naukowych oraz działów poszczególnych, pozostawało w stosunkach ożywionych z różnemi instytucjami i towarzystwami naukowemi i brało udział w różnych obchodach i uroczystościach o charakterze naukowym lub naukowo-społecznym. Wspominamy tu, po za niektórymi

faktami z 1-ej połowy roku, objętego sprawozdaniem, przytoczonymi w sprawozdaniu zeszłorocznem. o urządzeniu przez T. P. N. w czerwcu 1928 r. wspólnie z oddziałem wileńskim Polskiego Towarzystwa Historycznego i innemi towarzystwami naukowemi obchodu uroczystego ku uczczeniu setnej rocznicy „Ossolineum“, na którym to obchodzie reprezentował T-wo nasze Prezes prof. A. Parczewski, o wzięciu przez nasze T-wo udziału w Wystawie Regjonalnej w Wilnie przez wystawienie gabloty z własnemi wydawnictwami oraz udzielenie Komitetowi Wystawowemu szeregu eksponatów z naszych zbiorów,o wysłaniu depesz pozdrawiających na obchody jubileuszowe prof. Oswalda Balzera oraz konwentu „Polonia”, o nawiązaniu kontaktu z Towarzystwem Przyjaciół Nauk w Lublinie w przedmiocie zainicjowanego przez to towarzystwo obchodu 400-lecia urodzin Jana Kochanowskiego. Z wydarzeń, które miały miejsce w życiu T. P. N. już w r. b., wspominamy o udziale naszego Towarzystwa w Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu, gdzie wystawiliśmy osobną gablotę z naszemi wydawnictwami oraz wykresy, ilustrujące stan i rozwój T-wa; doszło to do skutku przy udzieleniu naszemu T-wu przez M. W. R. i O. P. specjalnego subsydjum oraz przy łaskawej pomocy i pośrednictwie Kasy im. Mianowskiego. Sąd wystawowy przyznał T-wu naszemu zaszczytne odznaczenie w postaci listu dziękczynnego.

Na cele wydawnicze i porządkowanie bibljoteki T. P. N., podobnie jak w latach ubiegłych, korzystało z zasiłków M. W. R. i O. P. Rzeczy, wydane dzięki tym zasiłkom przez T-wo, są wymienione w sprawozdaniach poszczególnych wydziałów naukowych.

Zasiłki, udzielane T-wu przez Rząd rok rocznie na cele powyższe oraz hojny zasiłek na cele inwestycyjne oczywiście ratują Towarzystwo od wielu kłopotów i w znacznym stopniu sprzyjają jego dalszemu rozwojowi, jednakże nie zaspakajają one wszystkich potrzeb finansowych T-wa. Wszak znaczne są wydatki bieżące T. P. N. — administracja gmachu, remont doraźny, opał, światło, pensje woźnego, fukcjonarjusza muzealnego. kancelistki w sekretarjacie, palacza, konserwowanie zbiorów. Te wszystkie wydatki mogą znaleźć pokrycie niemal jedynie w składkach członkowskich oraz łaskawych ofiarach osób prywatnych i Instytucyj, które jednak na zabezpieczenie normalnego bytu T-wa nie wystarczają; np. palącą jest potrzeba zwiększenie płatnego personelu, czego Zarząd T-wa ze względu na brak środków dokonać nie może. Chcąc zaradzić potrzebom bieżącym T-wa, Zarząd w grudniu roku 1928 zwrócił się do pp. wojewodów pięciu województw wschodnich i północnych z prośbą o poczynienie kroków, aby związki komunalne, znajdujące się na terenie tych województw, zainteresowały się naszem Towarzystwem, stanowiącem placówkę par excellence regjonalną i materjalnie je poparły. Ta prośba T.P.N. napotkała całkowite i życzliwe poparcie ze strony p. Władysława Raczkiewicza, Wojewody Wileńskiego i p. Zygmunta Beczkowicza, Wojewody Nowogródzkiego, dzięki stano-

wisku których wszystkie bez wyjątku wydziały sejmikowe województwa Wileńskiego oraz niektóre wydziały województwa Nowogródzkiego wyasygnowały na rzecz naszego T-wa już w roku 1929 większe lub mniejsze zasiłki. Podkreślić tu również musimy zawsze życzliwe dla naszego T-wa stanowisko Magistratu Wileńskiego, Zarządu i zgromadzenia walnego akcjonarjuszów Wileńskiego Banku Ziemskiego, Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, które i w roku 1928 przyznały naszemu T-wu subsydja. Wogóle, Zarząd T. P. N. z wielką radością stwierdza wzrost zainteresowania się sprawami towarzystwa ze strony przedstawicieli sfer rządowych, samorządowych i instytucyj finansowych oraz osób prywatnych i wyraża nadzieję, że liczba ofiarodawców i suma ofiar nadal wzrastać będą. Wszystkim osobom i instytucjom, które sprzyjając nauce, idą Towarzystwu Przyjaciół Nauk w ten lub inny sposób z pomocą, Zarząd T-wa składa niniejszem głęboką wdzięczność.

W ciągu roku 1928 odbyło się 1 walne doroczne zebranie T-wa (27 czerwca), 6 naukowych miesięcznych posiedzeń i 34 posiedzenia Zarządu; pozatem odbywały się posiedzenia wydziałów naukowych, o czem jest mowa w sprawozdaniach tych wydziałów.

Na posiedzeniach naukowych wygłosili odczyty:

24 stycznia — prof. dr. Kazimierz Chodynicki p. t. „Organizacja polska w Petersburgu i czynna jej rola w powstaniu 1863 r. na Litwie".

24 lutego — ks. prof. dr. Aleksander Wóycicki p. t. „Historja stanu czwartego w Polsce".

6 marca — ks. prof. dr. Bolesław Wilanowski p. t. „O zagadnieniach dzisiejszych w teologji".

20 kwietnia — prof. dr. Teofil Modelski p. t. „Dzieje kanonizacji Ś-go Kazimierza".

29 maja — ks. prof. dr. Paweł Nowicki p. t. „Nowa próba ugrupowania języków semickich".

15 listopada — prof. dr. Stefan Glaser p. t. „Dwie szkoły prawa karnego: Liszt i Ferri".

Poruszając sprawę pracy w sekretarjacie, zaznaczamy, że od czerwca r. 1928 powierzono jednej z djetarjuszek bibljoteki dodatkowo funkcje kancelistki sekretarjatu T-wa, dzięki czemu sekretarjat jest obecnie otwarty codziennie w dnie powszednie w godzinach 9—11 rano.

Na początku r. 1928 skład Zarządu T. P. N. był następujący: Prezes — prof. Alfons Parczewski, wiceprezes i bibljotekarz — dr. Ludwik Czarkowski, kierownik działu rękopisów — prof. dr. Stanisław Kościałkowski, kustosz zbiorów muzealnych — Michał Brensztejn, sekretarz — Aleksander Jodziewicz, skarbnik i administrator nieruchomości — Ludwik Niecięcki, administrator wydawnictw (od 31 stycznia) — dr. Iwo Jaworski oraz przedstawiciele wydziałów naukowych: I — prof. dr. Marjan Zdziechowski i prof. dr. Stanisław Pigoń, II — prof. dr. Władysław Dziewulski i prof. dr. Stanisław Trzebiński i III — prof. dr. Kazimierz Chodynicki

i prof. dr. Teofil Modelski. Na walnem dorocznem zebraniu ustępujący z kolei pp. Czarkowski i Brensztejn oraz piastujący swe stanowiska na mocy kooptacji przez Zarząd (§ 26 statutu) pp. Parczewski i Jaworski zostali obrani ponownie, poczem na posiedzeniu Zarządu w dn. 3 lipca w trybie art. 22 statutu, zarząd administracyjny T-wa ukonstytuował się w składzie poprzednim. Następnie w składzie Zarządu zaszły zmiany następujące: prof. K. Chodynicki wobec przeniesienia się z początkiem roku akademickiego 1928/29 na Uniwersytet w Poznaniu wystąpił z Zarządu, a dr. Czarkowski 22 października zmarł; na miejsce jego Zarząd w dniu 8 listopada wybrał na wiceprezesa prof. S. Kościałkowskiego, zaś funkcje bibljotekarskie powierzył zastępczo pp. Kościałkowskiemu i Brensztejnowi z zachowaniem innych ich obowiązków w Zarządzie. W powyższym składzie Zarząd T. P. N. urzęduje do chwili obecnej.

Komisja Rewizyjna T-wa w ciągu roku 1928 miała bez zmiany skład następujący: członkowie pp. prof. dr. Marjan Eiger, docent dr. Ryszard Mienicki i dr. Zygmunt Zawadzki, zastępcy pp. Juljan Bądzkiewicż i Władysław Hołownia.

Na zebraniu dorocznem na członków honorowych T-wa zostali obrani: pp. profesor Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie dr. Władysław Abraham, profesor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie Zygmunt Mokrzecki i dr. Antoni Prochaska.

W porównaniu z rokiem poprzednim ilość członków T-wa nieco się zmniejszyła, poczęści z powodu zgonów, poczęści zaś wobec wykreślenia z liczby członków osób, które oddawna wszelki kontakt z Towarzystwem zerwały i przynależność których do T. P. N. była jedynie formalna. Luki te zostały jednak częściowo wypełnione przez wstąpienie do T-wa szeregu nowych członków.

Od dnia ostatniego zebrania walnego do dnia 20 października r. 1929 zmarli następujący członkowie Towarzystwa: członkowie honorowi: Stanisław Bełza i Józef Kallenbach, członek korespondent: Ludwik Czarkowski, członek-protektor Tadeusz Rostworowski, członkowie zwyczajni: ks. Antoni Czerniawski, Czesław Jankowski, Józef Łukaszewicz, Stefan Mickiewicz, Dominik Moksiewicz, Stanisław Peszyński, ks. Kazimierz Rogowski, Bolesław Rymsza, Stanisław Sienkiewicz, Józef Siewiorek, Restytut Sumorok, Teofil Szopa i Władysława Życka.

W dn. 10 października 1929 r. T. P. N. liczy członków honorowych 29, korespondentów 5, protektorów 5, dożywotnich, wieczystych i zwyczajnych 365, ogółem 404.

SPRAWOZDANIA

z działalności Wydziałów Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie w r. 1928.

SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU I.

(Filologji, literatury i sztuki.)

W roku sprawozdawczym liczył Wydział I członków 16. Skład Zarządu: prof. M. Zdziechowski — przewodniczący, prof. F. Ruszczyc — zast. przewodniczącego, prof. St. Pigoń—sekretarz.

W roku tym odbyło się dziewięć zebrań naukowych, na których przedstawiono następujące prace:

1. Brensztejn M. Losy słownika litewskiego ks. Mieżutowicza-Mieżinisa (20.X).
2. Cywiński St.: O autografie, kopji i wydaniach „Samuela Zborowskiego" (5.V).
3. Glixelli St.: Wiersz łaciński o Trzech umarłych i jego związek z malarstwem (17.XI).
4. Modelski T. E.: Z działalności pisarskiej bernardynów wil. XVI i XVII w. (14.I).
5. Nowicki P. ks.: Podstawy fonetyczne fleksji w językach zach.-semickich (18.II).
6. Oko J.: Nieznany komentarz Sarbiewskiego do Summy św. Tomasza (10.III).
7. Otrębski J.: O pochodzeniu wyrazu „tydzień" (5.V).
8. Otrębski J.: Z podróży językoznawczej po Wileńszczyźnie (20.X).
9. Pigoń St.: J. A. Ram, wileński neofita—towiańczyk (14 .I).
10. Pigoń St.: „Pan Tadeusz" w sądach pozytywistów (9.VI).
11. Pigoń St.: O stosunkach Towiańskiego z Vintrasem (17.XI).
12. Srebrny St.: Arystofanes i tragik Jofont (17.XI).

Z wydawnictw Wydziału ukazały się:

1) Pigoń St.: Autograf „Zdań i uwag" A. Mickiewicza (Rozpr. i Mat. Wydz. I, t. II, z. I).

2) Srebrny St.: Aluzje Arystofanesą do tematów cudzych komedyj (Rozpr. i Mat. Wydz. I, t. II, z. 2).

3) Słowacki J.: Samuel Zborowski, wydanie krytyczne w opracowaniu St. Cywińskiego (Wilno, str. CCXL i 218).

M. Zdziechowski
przewodniczący Wydziału I.

St. Pigoń
sekretarz

SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU II

(nauk matem.-przyr. i lekarskich).

Wydział II, po śmierci członka swego ś. p. prof. Józefa Łukaszewicza, liczy obecnie 36 członków; w tej liczbie jednak dwóch (Prof. J. Rettinger i Prof. J. Alexandrowicz) opuściło Wilno, czynnych więc w Wilnie liczy Wydział II członków 34.

W roku 1928 odbyły się dwa posiedzenia naukowe, na których zreferowano następujące prace:

I. Na posiedzeniu w dniu 12 maja 1928 roku:

1. M. Hłasko. O kwasowości kwasów beztlenowych.
2. S. Bagiński. Histologja i histochemja szyszynki. (ref. p. J. Alexandrowicz).
3. H. Popławska. W sprawie unerwienia tęczówki. (ref. p. J. Alexandrowicz).
4. J. S. Alexandrowicz. Unerwienie naczyń u głowonogów.
5. J. Prüffer. O unerwieniu frenulum u Lymatriidae i Noctuidae.
6. Br. Rydzewski. Wyniki pomiarów jezior trockich.
7. P. Radziszewski, Granit z Korca i granityt z Ośnicka na Wołyniu.
8. P. Radziszewski. Przyczynek do petrografji dolnego kambru we wschodniej części gór Świętokrzyskich.

II. Na posiedzeniu w dniu 24 listopada 1928 r.:

9. J. Prüffer. Obserwacje i doświadczenia nad zjawiskiem wabienia samców przez samice jedwabnika morwowego.
10. J. Farbotko. Materjały do znajomości niektórych gatunków z rodz. Panorpa. (Budowa narządów kopulacyjnych). ref. p. J. Prüffer.
11. J. Farbotko. Wojsiłki (Panorpa) okolic Wilna. (ref. p. J. Prüffer).
12. K. Jantzen. Spostrzeżenia aerologiczne w Wilnie.
13. W. Iwanowska. Wyznaczenie ruchu słońca w przestrzeni zapomocą metody p. Bravais. (ref. p. Wł. Dziewulski).
14. Wł. Dziewulski. Ruchy systematyczne gwiazd.

W roku 1928 ukończono druk tomu IV Prac Tow. Przyj. Nauk. Wydz. nauk matem. i przyr.; obejmuje on prace pp.: S. Mahrburga, M. Racięckiej, A. Makarewiczówny, A. Zalewskiego i K. Jantzena.

Wł. Dziewulski
Przewodniczący Wydziału II.

SPRAWOZDANIE
WYDZIAŁU III.
(historji, filozofji i nauk prawno-społecznych).

Wydział III liczy 27 członków. Przewodniczącym jest prof. T. Modelski, zastępca przewodniczącego — vacat, sekretarzem dr. R. Mienicki.

W roku 1928 odbyło się posiedzeń Wydziału 9, na których wygłoszono nast. referaty:

27. I. prof. F. Koneczny wygłosił referat p. t. Cywilizacja a język.
2. III. prof. M. Limanowski wygłosił referat p. t. Badania zespołowe w Trokach.
10. V. ks. prof. L. Puciata wygłosił referat p. t. Z badań nad teologją i filozofją św. Anzelma z Canterbury.
18. V. prof. K. Chodynicki wygłosił referat p. t. Tradycja o zabójstwie Zygmunta Kiejstutowicza.
11. VI. doc. R. Mienicki wygłosił referat p. t. Jan Piotr Dworzecki-Bohdanowicz, zapomniany heraldyk wileński.
29. VI. prof. S. Ehrenkreutz wygłosił referat p. t. Sprawa wydania Statutu Litewskiego.
27. X. prof. F. Koneczny wygłosił referat p. t. Wiadomość z roku 1447 o stanie ludu wiejskiego na Litwie.

Na posiedzeniach 9. X. i 21. XI. omawiano sprawę wydawnictwa Kodeksu m. Wilna, praca przygotowawcza nad którem — w toku.

W dziale wydawnictw ukazały się 13 i 14 zeszyty „Ateneum“ oraz „Dyarjusz Walnej Rady Warszawskiej“ opracowany przez D-ra R. Mienickiego.

T. E. Modelski
Przewodniczący Wydziału III.

SPRAWOZDANIE

ze stanu zbiorów Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie za rok 1928.

Książnica.

1. PRZYBYTKI.

A. Dary osób pojedyńczych według ilości ofiarowanych dzieł:

		dzieł	tomów
1.	Po ś. p. Wł. Życkiej	177	570
2.	Od p. d-ra Bujalskiego Władysława	172	237
3.	„ „ Turkowskiego Tadeusza	70	79
4.	„ „ Bańkowskiego Witolda	51	61
5.	„ „ Szuszkiewicza Bronisława	39	45
6.	„ „ Wejtki Wacława	37	37
7.	„ „ Brensztejna Michała	31	37
8.	„ „ Karpowicza Zygmunta	24	41
9.	„ „ d-ra Odyńca Wacława	24	25
10.	„ „ Łętowskiego Pawła	23	25
11.	„ „ Rewkowskiego Zygmunta	20	23
12,	„ „ Dmochowskiego Kazimierza	16	18
13.	„ „ Pigonia Stanisława	14	14
14.	„ „ Czarkowskiego Ludwika	10	10
15.	„ „ Kolbuszewskiego Kazimierza	6	6
16.	„ „ Minkiewicza Michała	6	6
17.	„ „ Kościałkowskiej Zofji	5	11
18.	„ „ Zawadzkiego Adama	5	5
19.	„ „ Konopki Kazimierza	3	3
20.	„ „ Pomarańskiego Stefana	3	3
21.	„ „ Rutskiego Kazimierza	3	3
22.	„ „ Suligowskiego Adolfa	3	3
23.	„ „ Wilanowskiego Bolesława ks.	2	2
24.	„ „ Żylińskiego Ignacego	2	2
25.	„ „ Hleb-Koszańskiego Antoniego	1	2
26.	„ „ Krzywickiego Ludwika	6	6

27—45.	Po jednem dziele w jednym tomie ofiarowali: p. p. 1) Böhm Juljusz. 2) Charkiewicz Walerjan, 3) Fajnsztejn S., 4) Jałowiecki Mieczysław, 5) Kon Pinchas, 6) Kraushar Aleksander, 7) Łopaciński Euzebjusz, 8) Maciesza Aleksander, 9) Muka Ernest, 10) Pospišil, 11) Radzimiński Zygmunt, 12) Rosiak Stefan, 13) Siliński, 14) Staniewicz Witold, 15) Świeżyński Florjan, 16) Trzebiński Stanisław, 17) Wasilewski Zygmunt, 18) Wilczyński Marjan, 19) Zdziechowski Marjan.		
	Razem 45 osób ofiarowało . . .	772	1293

B. Dary instytucyj:

		dzieł	tomów
1. Od p.	Koło Macierzy Szkolnej im. Tomasza Zana .	614	741
2. „ „	Bibljoteka Uniwersytecka Publiczna w Wilnie	404	461
3. „ „	Akademja Umiejętności w Krakowie . . .	25	25
4 „ „	Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Lwowie	6	7
5. „ „	Główny Urząd Statystyczny	6	6
6. „ „	Litewskie Towarzystwo Naukowe w Wilnie .	5	5
7. „ „	Uniwersytet w Brzetysławiu	4	4
8. „ „	Towarzystwo Popierania Nauki w Poznaniu .	3	4
9. „ „	Komitet uczczenia powracających do ojczyzny prochów Słowackiego	3	3
10. „ „	Politechnika Lwowska	3	3
11. „ „	Towarzystwo Naukowe Warszawskie . .	3	3
12. „ „	Wyższa Szkoła Handlowa w Warszawie .	3	3
13. „ „	Smoleński Uniwersytet	2	3
14. „ „	Wolna Wszechnica Polska	2	3
15. „ „	Instytut Bałtycki	2	2
16. „ „	Seminarjum Historji Społecznej we Lwowie .	2	2
17. „ „	Towarzystwo Naukowe w Toruniu . . .	2	2
18. „ „	Uniwersytet im. Masaryka w Brnie . . .	1	8
19. „ „	Komitet Organ. Konferencji Historyków państw wschodniej Europy	1	2
20—40.	Po jednem dziele w jednym tomie ofiarowały: 1) Bibljoteka Kórnicka. 2) Bibljoteka miejska w Bydgoszczy, 3) Bibljoteka Uniwersytecka we Lwowie, 4) Bureau des échanges, 5) Dyrekcja Państwowego Gimnazjum w Oszmianie. 6) Institut de physiologie, Hôpital Civil Strasbourg. 7) Kasa im. Mianowskiego, 8) Księgarnia św. Wojciecha, 9) Magistrat m. Jarosławia, 10) Ministerjum Robót Publicznych, 11) Ministerjum Spraw		

Zagranicznych, 12) Ministerjum W.R. i O.P., 13) Muzeum Wielkopolskie w Poznaniu, 14) Państwowy Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach, 15) Polskie Towarzystwo Geologiczne w Krakowie, 16) Przemyskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 17) Redakcja „Ludu”, 18) Royal Baking Pouder Company, New York, 19) Towarzystwo Miłośników Historji w Poznaniu, 20) Towarzystwo Naukowe Płockie, 21) Zarząd Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych . . . .

Razem 40 instytucyj ofiarowało . . . 1112 1283

C. Nabyte za gotówkę:

		Zł.	gr.	dzieł	tomów
1.	Estreicher: Bibljografja. Tomy XXIV i XXV.	16	—	1	2
2.	Finkel: Bibljografja historji Polski Dod. R. II zt. I.	5	—	1	1
3.	Kolberg O.: Wołyń. Kr. 1907	5	—	1	1
4.	Kolbuszewski: Postyllografja polska XVI i XVII w. Kr. 1921	6	—	1	1
5.	Morawski K.: Zarys literatury rzymskiej. Kr. 1922	8	—	1	1
6.	Pini: O przyszłe drogi literatury pol. Lw. 1916	—	60	1	1
7.	Dybowski B.: Pamięci Z. Sierakowskiego. Lw. 1906	2	—	1	1
8.	Szujski: Portrety przez Nie-van Dycka. Lw. 1861	2	—	1	1
9.	Zieliński: Relig. hellenizmu Warsz. 1925.	5	—	1	1
10.	Brückner Al.: Słownik etymologiczny języka pol. Kr. 1927	74	—	1	1
11.	Przegląd bibljoteczny za 1927 r. Kr. .	12	—	1	1
12.	Wiek XIX. Sto lat myśli pol. Tom II.	5	—	1	1
13.	Roczniki ludu katolick. za 1903 r. . .	3	—	1	1
14.	„ „ „ za 1867 i 1868 r. .	9	—	1	2
15.	Estreicher K.: Bibljografja polska. Tomy XXIII i XXVI.	32	—	1	2
16.	Zawiliński: Dobór wyrazów. Kr. 1928. .	30	—	1	1
	Razem . . .			16	19

D. Czasopisma od Redakcyj:

1) Dziennik Wileński, 2) Słowo, 3) Tygodnik Rolniczy, 4) Nowa Polska, 5) Przegląd Tygodniowy, 6) Przegląd Pedagogiczny. 7) Prakticky Lekar, 8) Gazeta Prze-

mysłu Rzeźnickiego, 9) Źródła Mocy, 10) Dziennik Urzędowy Minist. Sprawiedliwości, 11) Wiadomości Statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego, 12) Przegląd Wileński, 13) Stan Średni, 14) Ogrodnictwo, 15) Życie, 16) Zapiski Naukowogo Towaristwa im. Szewczenki, 17) Statystyka Pracy, 18) Kresy Wschodnie, 19) Informator Kupna-Sprzedaży, 20) Czasopismo Przyrodnicze, 21) Handel Zagraniczny Rzeczypospolitej, 22) Kiteż. Russkij Katoliczeskij Wiestnik, 23) Katalog Nowości, 24) Pamiętnik Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego i Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Stefana Batorego, 25) Kwartalnik Statystyczny, 26) Archeion, 27) Wieści z Polski, 28) Segraw, 29) Nowe Nabytki Bibljofila Polskiego, 30) Letapiś biełaruskago druku, 31) Pro Patria, 32) Biuletyn Antykwarski, 33) Kosmos, 34)Roczniki Historyczne, 35) Menager Polonais.

Razem . . . 34 34

E. Czasopisma nabyte wymiennie za „Ateneum Wileńskie“:

1. Bulletin of the New York Public Library.
2. Roczniki Chemji.
3. Bulletin International de l' Academie polonaise.
4. Akademja Umiejętności — sprawozdania z czynności i posiedzeń.
5. Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu.

II. SKATALOGOWANO W ROKU 1928.

A. Na 1-go stycznia 1929 r. skatalogowano dzieł (tytułów) 33166, w czem skatalogowanych w roku 1928 dzieł 1633 (od Nr. 31534 do 33166), tomów 2170, defektów 332, sobowtórów 358, razem w roku 1928 uporządkowano dzieł 2323.

B. Dział według języków:

		Na 1.I.1928	W roku 1928	Na 1.I.1929
1.	Polski	17203	719	17922
2.	Rosyjski	4833	291	5124
3.	Francuski	3863	106	3969
4.	Niemiecki	3074	318	3392
5.	Łaciński	1218	49	1267
6.	Angielski	409	60	469
7.	Czeski	347	46	393
8.	Litewski	180	12	192
9.	Włoski	163	12	175
10.	Białoruski	86	1	87

		Na 1.I.1928	W roku 1928	1.I.1923
11.	Serbski	77	—	77
12.	Ukraiński . . . . . . , .	66	4	70
13.	Esperanto	8	7	15
14.	Bułgarski	3	5	8
15.	Serbsko-Łużycki	1	2	3
16.	Hiszpański	1	—	1
17.	Norweski	1	—	1
18.	Szwedzki	—	1	1
	Razem . . .	31533	1633	33166

C. Według wieków skatalogowanych dzieł:

		Na 1. I. 1928	W roku 1928	Na 1. I. 1929
Wiek	XV	32	1	32
„	XVI	255	6	261
„	XVII	840	6	846
„	XVIII	2167	34	2201
„	XIX	20907	806	21713
„	XX.	7332	780	8112
	Razem dzieł . . .	31533	1633	33166

D. Druki wileńskie w ogólnej liczbie dzieł 33166:

W języku polskim na 1. I. 1928 r. — 2634, w roku 1928 — 60, na 1. I. 1929 r. — 2694,

III KORZYSTAŁO Z KSIĄŻNICY TOWARZYSTWA W 1928 ROKU.

a) Na miejscu 84 osoby, 303 wizyt z 451 dzieł,
b) Do domu (tylko członkowie) 50 osób z 351 dzieł.

Bibljoteka Uniwersytecka Publiczna z 32 dzieł (13 razy).

Przy katalogowaniu i porządkowaniu Bibljoteki pomagały bibljotekarzowi T-wa dwie siły pomocnicze, pracujące po 2 godz. dziennie każda za wynagrodzeniem po 50 zł. miesięcznie z zasiłku udzielanego przez Departament Nauki i Szkół Wyższych M. W. R. i O. P. w sumie 3000 zł. rocznie.

Dział rękopisów.

Ofiarodawcami w dziale rękopisów w roku sprawozdawczym byli pp.: Baranowski Włodzimierz, Brensztejn Michał, ś. p. Czarkowski Ludwik, Pigoń Stanisław, ś. p. Sikorska Józefa, Uziębło

Lucjan, Weytko Wacław, Życka Ludwika. Są to: autografy i listy (np. 2 listy Syrokomli, 1 list Kraszewskiego, 1 list Aleksandra Chodźki), dokumenty majątkowe, druki ulotne.

Poza tem najcenniejszy dar rękopiśmienny otrzymało T-wo od p. Franciszki z Kiersnowskich Brynkowej w postaci własnoręcznego listu, pisanego z więzienia przez Szymona Konarskiego do Jerzego Brynka. List ten, przechowywany dotąd z pietyzmem jako pamiątka rodzinna, przekazany T-wu, staje się prawdziwą ozdobą zbiorów jego, naogół bardzo ubogich, jeśli chodzi o pamiątki po Konarskim.

Główną pracę w dziale rękopisów w roku sprawozdawczym stanowiło doprowadzanie do porządku gromadzonego od lat kilkunastu zbioru afiszów i ogłoszeń wileńskich i pozawileńskich (tych ostatnich jedynie dawniejszych). Zbiór ten, od różnych pochodzący ofiarodawców, a przedewszystkiem od ś. p. Ireny Karłowiczowej, od p. Zbigniewa Śmiałowskiego, od T-wa popierania pracy społecznej, przydzielony do działu rękopisów, przedstawia się obecnie wcale pokaźnie. Podzielono go na pięć grup następujących: 1) afisze teatralne, 2) afisze koncertowe, 3) afisze innych imprez artystycznych i dobroczynnych (loterje, zabawy), 4) ogłoszenia urzędowe, 5) varia — w działach tych przeprowadzono podział chronologiczny na a) czasy rosyjskie do 18.IX.1915 r. b) czasy okupacji niemieckiej do 1.I. 1919, c) czasy przemian poniemieckich i rządów polskich od 1.I. 1919. Praca segregacyjna, prowadzona przy pomocy chętnej do tego młodzieży uniwersyteckiej, obecnie dobiega końca, a zbiór będzie niebawem udostępniony dla poszukiwań i badań w tym zakresie. Wówczas stwierdzona będzie ogólna ilość okazów, co ma być podane w sprawozdaniu z roku 1929.

Muzeum.

Zaledwie w styczniu r. 1928 dokonano najkonieczniejszych zmian w rozmieszczeniu i układzie zbiorów muzealnych, gdy oto ziściły się wieloletnie marzenia Zarządu T-wa o możliwości wykończenia gmachu, czemu przed laty czternastu stanął na przeszkodzie wybuch wojny europejskiej.

Znaczny zasiłek rządowy umożliwiał całkowite doprowadzenie gmachu do stanu używalności we wszystkich porach roku tudzież zabezpieczenie zbiorów przed zniszczeniem.

Jednocześnie z przewidzianym generalnym remontem wewnętrznym wszystkich sal muzealnych, jak układanie posadzek, wpuszczenie w ściany przewodników elektrycznych i malowanie samych ścian i sufitów, związane było całkowite wypróżnienie lokalu muzealnego ze zbiorów, a więc zburzenie do podstaw dawnego porządku rzeczy.

Konieczność ta ze swej strony ułatwiała dokonanie całkowitej reorganizacji Muzeum, niezbędnej z powodu gwałtownego

rozrostu zbiorów i przewidywanej już przez poprzedniego kustosza, ś. p. d-ra Zahorskiego.

Dopomogło również dojście do skutku oddania w depozyt innej instytucji pokrewnej, posiadanych przez T-wo zbiorów przyrodniczych, o czem Zarząd podał do wiadomości już w swem sprawozdaniu za r. 1927 i na poprzedniem dorocznem walnem zgromadzeniu członków, a co na tem miejscu jeszcze raz w szczegółach przypominamy.

Mianowicie Zarząd postanowił cały ten dział oddać w depozycie Uniwersytetowi Stefana Batorego, jako już posiadającemu zbiory przyrodnicze. Zważywszy jednak, że Uniwersytet z braku odpowiedniego lokalu nie może w bliskim czasie udostępnić zbiorów swoich dla publiczności, przeto w porozumieniu z Kuratorjum Szkolnem zbiory przyrodnicze T-wa zostały zdeponowane w Państwowej Szkolnej Pracowni Przyrodniczej przy ul. Zawalnej Nr 5 aż do czasu przysposobienia przez Uniwersytet odpowiedniego lokalu na uniwersyteckie Muzeum Przyrodnicze. Pracownia Przyrodnicza zagwarantowała zupełną opiekę i należytą konserwację przedmiotów w odpowiednich szafach i gablotach, tudzież niezwłoczne ich wystawienie na widok publiczny. Niektóre okazy fauny, posiadające wybitną wartość naukową, zostały odrazu zdeponowane w gabinecie zoologicznym U. S. B.

Jakoż 21.V.1928 r. prof. dr. Jan Prüffer, jako kierownik Zakładu Zoologicznego, objął następujące przedmioty: 3 okazy ssaków (łoś—samica, borsuk i bóbr), 6 ptaków, gablotę z krajowymi owadami prostoskrzydłymi oraz szafkę z motylami egzotycznymi w 32 szufladkach.

Natomiast p. Aleksander Dmochowski, dyrektor Państwowej Szkolnej Pracowni Przyrodniczej w Wilnie przyjął 9 ssaków, 286 ptaków, 1122 minerały, 382 muszle, 87 okazów fauny morskiej, 24 gablotki z owadami, 98 przekrojów drzew, 17 czaszek, rogów i szkieletów, 22 ramki z zielnikami, 24 słoje z preparatami i t. p.

Na wszystkie powyższe depozyty, stanowiące w dalszym ciągu własność T-wa, sporządzono odpowiednie akty oddawczo-odbiorcze z wykazami przedmiotów, podpisane przez wymienione osoby oraz wice-prezesa T-wa ś. p. d-ra Ludwika Czarkowskiego.

Przygotowując się do samej reorganizacji Muzeum, kustosz opracował plan, który przedstawił zaproszonym i łaskawie w dniu 15. IV. t. r. przybyłym na miejsce do Muzeum pp. dziekanowi wydziału Sztuk Piękn. U. S. B. prof. Ferdynandowi Ruszczycowi i wileńskiemu konserwatorowi wojewódzkiemu Jerzemu Remerowi.

Za podstawę wzięto ideję Dzielnicowego Muzeum Humanistycznego, ze szczególnem uwydatnieniem posiadanych zabytków krajowych obok najcelniejszych okazów znaczenia ogólnego.

Rozporządzając sześcioma salami i jednym pokojem mniejszym, podzielono je w sposób następujący:

Klatkę schodową, wiodącą z parteru na pierwsze piętro, przeznaczono na „Vilniana“ (obrazy, ryciny, plany i t. p.).

Salę pierwszą oddano wyłącznie zbiorom prehistorycznym oraz klasycznym grecko-rzymskim.

Sala następna (południowa) została przeznaczona na zabytki historyczne aż do końca w. XVIII-go. W niej też znalazły miejsce: zbrojownia, pasy słuckie, szkło, porcelana, cyna, przedmioty religijne, sprzęt domowy i t. p.

Sąsiadująca z poprzednią sala północna obejmuje w kolejnem zgrupowaniu chronologicznem osobne kompleksy reprezentujące: Powstanie Kościuszkowskie, Napoleona i legjony, Uniwersytet Wileński do r. 1832, Mickiewiciana, Rok 1831, Rok 1863 i czasy popowstaniowe, okupacje niemiecką i bolszewicką, wreszcie, zamykające całość tej sali, „Wyzwolenie Wilna“. Tu też znalazła miejsce broń palna aż do czasów naszych.

Mały pokoik z wejściem z tejże sali po dawnemu zawiera pamiątki po Orzeszkowej i „kącik“ Syrokomli.

W dwóch końcowych salach pierwszego piętra obecnie znalazła się Sztuka; w sali południowej — obca i północnej — polska.

Wreszcie salę parterowę. opróżnioną po kolekcjach przyrodniczych, poświęcono wyłącznie Działowi Etnograficznemu.

Panowie Ruszczyc i Remer w zupełności zaakceptowali projekt powyższy, który zbiegł się również z myślą prof. Włodzimierza Antoniewicza z Warszawy, wypowiedzianą w artykule „Muzea Wileńskie“, ogłoszonym w N-rze 4-tym czasop. wileńskiego „Źródła Mocy” z r. 1928.

D. 17 lipca rozpoczęto wypróżnianie sal dolnych i 29 t. m. sal górnyeh z przedmiotów muzealnych, które po zdjęciu ze ścian wraz z gablotami i szafami przenoszono kolejno z jednej sali do drugiej. Natychmiast też przystąpiono do remontu, trwającego bez przerwy do końca roku.

W tym czasie w lokalu muzealnym ułożono parkiet, zmieniono całą instalację elektryczną, wpuszczając przewodniki w ściany, pomalowano wnętrza komnat, wreszcie zawieszono nowe żyrandole i lampy.

Radosny widok postępujących raźno robót restauracyjnych został przyćmiony smutnym wypadkiem kradzieży, jaki się zdarzył w Muzeum d. 17. IX. 1928 r.

W czasie pośpiesznych i tłumnych przenosin gablot i szaf zjednej sali do drugiej przy równoczesnej pracy do 30 robotników w całym gmachu, mimo wytężonego dozoru, niewykryty złoczyńca po zręcznem usunięciu szyby tylnej w szafce z pamiątkami po Orzeszkowej, ukradł z niej dwa złote pióra, otrzymane przez pisarkę w czasie jej jubileuszu.

Wszczęte zaraz nazajutrz przez wydział śledczy usilne poszukiwania i areszty osób podejrzanych z pośród robotników w tym czasie w tych salach pracujących nie zdołały wykryć winnego. Pociągnięto do odpowiedzialności karnej jednego z robotników, u którego w mieszkaniu znaleziono 9 drobnych książek

z bibljoteki T. P. N., który wszakże do kradzieży piór się nie przyznał.

Wprawdzie wartość materjalna obu piór z cienkiej blachy złotej jest stosunkowo nie wysoka, jednak strata pamiątek, związanych z osobą wielkiej pisarki naszej, jest wypadkiem dla całego Zarządu, a przed wszystkimi dla kustosza, nad wyraz bolesnym.

D. 7 stycznia 1929 r. przystąpiono do rozmieszczania zbiorów, które zostanie ukończone w jesieni tegoż roku, aby w czasie uniwersyteckich uroczystości jubileuszowych móc już pierwszych gości w Muzeum T. P. N. powitać.

Jako kustosz Muzeum, spełniam na tem miejscu przemiły obowiązek wyrażenia najserdeczniejszej wdzięczności wszystkim, co w zmianie urządzenia wewnętrznego Muzeum z pomocą przyjść raczyli. W pierwszym rzędzie profesorowi Ruszczycowi, nieszczędzącemu ani trudu ani czasu swego, a któremu zawdzięczamy nawet artystyczny dobór żyrandoli i lamp tudzież kolorów ścian wnętrza.

Obok niego z całą gotowością stanął art.-malarz Jerzy Hoppen, przyjmując na siebie ciężar rozwieszenia bogatej naszej galerji obrazów i pracę nad tem już rozpoczął.

Pani prof. dr. Cezarja Ehrenkreutzowa łaskawie podjęła się uporządkowania Działu Etnograficznego i również do tego przy pomocy swoich słuchaczy już przystąpiła.

Dwaj stypendyści studenci U. S. B., pp. Kazimierz Bieliński i Roman Zwolski, współpracą swoją dopomogli do przepisania na kartki wykazów przedmiotów historycznych i działu sztuki z księgi protokułów posiedzeń zarządu T. P. N. (od r. 1907), Inwentarza zbiorów T. P. N., katalogu kolekcyj śp. Antoniego Zaborskiego, księgi przybytków b. Muzeum Nauki i Sztuki (wcielonego w r. 1913 do T. P. N.) i źródeł innych.

Na wspomnienie również zasługuje szczególne oddanie się i ofiarna praca urzędnika T. P. N., p. Aleksandra Korbuta, w okresie restauracyjnym oraz później przy rozmieszczaniu zbiorów.

Dary na rzecz Muzeum w roku sprawozdawczym złożyły 2 instytucje i 8 osób, ogółem w 44 przedmiotach, a mianowicie:

Warsz. Komitet wykonawczy uczczenia J. Słowackiego (medal pamiątkowy „Na powrót prochów J. Sł." z r. 1927 wraz z litografowanym portretem tegoż rys. przez Wł. Daszewskiego) i Oddział wileński Pol. Tow. Historycznego (w depozycie — medal bronz. ku czci prof. L. Finkla z r. 1926).

Pp.: prof. Chomiński Olgierd (2 litograf. portrety Władysława Jagiełły i księcia Witolda), Luboińska Marja (bilet skarb. polski z r. 1794), Mianowski Stanisław (2 tłoki pieczętne mosiężne: a) w jęz. ros. — Prezydenta Wil. Akad. Med.-Chirurgicznej i b) w jęz. pol. — Wileńsk. Instytutu Wakcynacji), Nieciecki Ludwik (plaketka bronz. ku czci Władysława Warneńczyka z r. 1927), po śp. Stanisławie Sołtys-Kozarynie (szabla oficera austrjack. z wojny europ.), Truczkowski z Wilna (2 medale bronz. rosyjskie i asygnata ros.), Wejtko Wacław (31 fotografji znakomitych Polaków) i Życka

Ludwika (zmniejszona kopja terrakotowa w ramie tablicy jubileuszowej w 500-ną rocznicę założ. Uniw. Jagiellońskiego, z wizerunkami Jadwigi i Jagiełły).

Muzeum dostępne było dla publiczności tylko w ciągu pierwszych 6 1/2 miesięcy (styczeń — lipiec) 1928 r. W tym czasie zwiedziło je: w grupach zbiorowych, płacących po 10 gr. od osoby,— osób 1605, osób pojedyńczych, płacących po 50 gr., — 82 i bezpłatnie osób 550, czyli razem 2237, co czyni przeciętnie po 320 osób miesięcznie, podczas gdy w ciągu całego roku poprzedniego 1927-go frekwencja dosięgła liczby 2585 osób i miesięcznie tylko 215.

Michał Brensztejn.

SPRAWOZDANIE KASOWE

TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK w WILNIE

ZA ROK 1928

OGÓLNE ZESTAWIENIE RACHUNKÓW

NAZWA RACHUNKÓW	Stan rachunków na 1/I 1928 r.		Obrót w r. 1928		Rachunek Strat i Zysków		Stan rachunków na 1/I 1929	
R-k Kasy.	9.578.59	—	250.776.87	236.905.97	—	—	23.449.49	—
„ Funduszu M. Kurkowskiej	691.91	—	568.09	1.260	—	568.09	—	—
„ „ H. Wojnickiego	3.200	—	570	3.770	—	50	—	—
„ Papierów procentowych	51	—	4.510.60	—	—	60	4.561.60	—
„ Banków	—	—	78.825.61	30.000	—	—	48.825.61	—
„ Zaliczek	291.51	—	29.596.62	29.819.33	190.70	—	68.80	—
„ Sum przechodnich	—	—	—	500	—	—	—	500
„ Nieruchomości	15.277.32	—	—	—	—	—	15.277.32	—
„ Płacy	—	—	5.310.05	5.310.05	2.340.05	—	—	—
„ Inwestycji	—	—	3.062.73	3.062.73	775.64	—	—	—
„ Remontu gmachu	—	—	44.360.22	44.360.22	4.963.97	—	—	—
„ Wydatków biurowych	—	—	692.54	692.54	596.12	—	—	—
„ „ utrzymania gmachu . .	—	—	2.321.84	2.321.84	2.174.24	—	—	—
„ Ministerstwa Wyzn. Rel. i O. Publicz.	—	8.493.82	16.405.33	17.904.64	8	—	442.60	10.435.73
„ Prezydjum Rady Ministrów . . .	—	—	42.056.04	95.000	—	—	—	52.943.96
„ Wileńskiego Banku Ziemskiego . .	—	15.277.32	—	—	—	—	—	15.277.32
„ Kapitału obrotowego	—	5.319.19	—	8.149.22	8.149.22	—	—	13.468.41
„ Składek członkowskich	—	—	2.933.50	2.933.50	—	2.933.50	—	—
„ Wydawnictw	—	—	13.981.60	13.981.60	—	1.036	—	—
„ Ofiar i wpływów różnych	—	—	14.609.75	14.609.75	—	14.609.75	—	—
Bilans	29.090.33	29.090.33	510.581.39	510.581.39	19.197.94	19.197.94	92.625.42	92.625.42

Obroty poszczególnych rachunków.

STAN CZYNNY.

R-k Kasy:

Saldo na 1. I. 1928 r.	9578.59	
Wpłacono do kasy	250776.87	260355.46
Wypłacono		236905.97
Pozostaje w kasie na 1. I. 1929 r. . .		23449.49

R-k Funduszu M. Kurkowskiej:

Saldo na 1. I. 1928 r.	691.91
Zysk na 7 akcjach Banku Polsk. . . .	568.09
Przelano na R-k Papierów proc. . . .	1260.00

R-k Funduszu H. Wojnickiego:

Saldo na 1. I. 1928 r.	3200.00
Zysk na 2600 zł. Oblig. m. Wilna . . .	570.00
Przelano na R-k papierów proc. . . .	3770.00

R-k Papierów procentowych:

Saldo na 1. I. 1928 r.	51.00
Zysk na 100 zł. List. Zast. Wil. Banku	60
7 akc. Banku Polskiego	1260.00
2600 zł. Oblig. m. Wilna	3250.00
Pozostaje na 1. I. 1929 r.	4561.60

R-k Banków:

Wpłacono do Banków	77000.00	
Naliczono %%	1825.61	78825.61
Podjęto z Banków		30000.00
Pozostaje na 1. I. 1929 r.		48825.61

R-k Zaliczek:

Saldo na 1. I. 1928 r.	291.51	
Wydano zaliczek	29596.62	29888.13
Zwrócono zaliczek	29628.63	
Odpisano na straty	190.70	29819.33
Pozostaje na 1. I. 1929 r.		68.80

R-k Nieruchomości:

Zadłużenie w Banku Ziemskim na 1.I.29 r.	15277.32

R-k Płacy:

Porządkowanie bibljoteki	2720.00	
Pobory sekretarki	250.00	
„ kancelisty	1220.00	
„ woźnego	640.00	
„ inkasenta	381.80	
Świadczenia socjalne	98.25	5310.05
Subsydjum M. W. R. i O. P.	2720.00	
„ Prezydjum R. M.	250.00	
Odpisano na straty	2340.05	5310.05

R-k Inwestycji:

Kupno aparatów konserwacyjnych . .	476.60
Instalacja hidrantów	788.71
„ telefonu	222.00
„ piecyka przenośnego . . .	230.00
Kupno narzędzi i sprzętów gospod. . .	319.10
„ okazów, podręczników, oprawa książek i t. p.	491.75
Robota szaf. gablot i t. p.	301.97
Inny wydatki	232.60
Odpisano na straty	3062.73

R-k Remontu gmachu:

Instalacja wodociągowa i kanalizac. . .	7838.27	
„ elektryczności	4952.65	
Remont centralnego ogrzewania . . .	2448.74	
Robocizna	6079.50	
Instalacja posadzkowa	15451.49	
Materjał budowlany	2902.84	
Roboty zduńskie	1060.00	
„ malarskie	3626.73	44360.22
Pokryto przez Prez. Rady Min. . . .	39396.25	
Odpisano na straty	4963.97	44360.22

R-k Wydatków biurowych:

Utensylja pisarskie	188.07	
Przepis. na maszynie	96.60	
Poczta, telegraf i telefon	223.45	
Druki	93.00	
Inne wydatki	91.42	692.54
Pokryto przez M. W. R. i O. P. . . .	96.42	
Odpisano na straty	596.12	692.54

R-k Wydatków utrzymania gmachu:

Opał	1616.00	
Światło	382.71	
Utrzymanie porządku	203.60	
Wodociąg	58.35	
Ubezpieczenie gmachu	61.18	2321.84
Pokryto przez Prez. R. M.	147.60	
Odpisano na straty	2174.24	2321.84

STAN BIERNY.

R-k Sum przechodnich:

Otrzymano i pozostaje na 1. I. 1929 r.		500.00

R-k Ministerstwa Wyznań Rel. i O. P:

Pozostałość na 1. I. 1928 r.	8493.82	
Otrzymano subwencji na wydawnictwa	15000.00	
„ „ „ porz. bibl. .	2896.64	
Odpisano z r-ku Strat i Zysk.	8.00	26398.46
Wyliczono się przed Minist. z subw. na wydawnictwa	13066.09	
Wyliczono się przed Minist. z subw. na porz. bibl.	2896.64	
Przesłano dowodów rzecz. na porz. bibl.	442.60	16405.33
Pozostaje do wyliczenia się na 1. I. 29 r.	10435.73	
Za wyjątkiem przesłanych dowodów ,	442.60	9993.13

R-k Prezydjum Rady Ministrów:

Otrzymano na inwestycje	75000.00	
„ „ wydawnictwa	20000.00	95000.00
Wyliczono się z wydatków inwestyc. .		42056.04
Pozostaje do wyliczenia się z wyd. inwestycyjnych	32943.96	
Pozostaje do wyliczenia się z wyd. na wydawnictwa	20000.00	52943.96

R-k Wileńskiego Banku Ziemskiego:

Pożyczka na 1. I. 1929 r.		15277.32

R-k Kapitału Obrotowego:

Pozostawało na 1. I. 1928 r.		5319.19
Odpisano z R-ku Strat i Zysków . . .		8149.22
Pozostaje na 1. I. 1929 r.		13468.41

R-k Składek Członkowskich:

Wpłynęło od 310 członków		2933.50
Odpisano na R-k Strat i Zysków . . .		2933.50

R-k Wydawnictw:

Sprzedano wydawnictw	940.26	
Osiągnięto z zasiłku Min. W. R. i O. P.	13041.34	13981.60
Wypłacono za wykonanie wydawn. . .	12945.60	
Odpisano na R-k Strat i Zysków . . .	1036.00	13981.60

R-k Ofiar i wpływów różnych. Subwencje bezzwrotne:

Warsz. T-wo Ubezpieczeń	100.00
Wil. Kom. Dzielnic. Zrzesz. T-w . . .	215.00
Br. Jabłkowscy	100.00
Wileński Prywatny Bank Handlowy . .	200,00
Konsystorz Ew. Reformowany	200.00
Hr. W. Pusłowski	500.00
T-wo popierania Pracy Społ.	1455.95
Hr. Fr. Pusłowski	200.00
Magistrat m. Wilna	6000.00
Powsz. Zakł. Ubezp. Wzaj.	1000.00
%% od kapitałów	2967.78
Spredaż przedmiotów i okazów wysort.	861.15
Inne wpływy	809.87
Odpisano na R-k Strat i Zysków . . .	14609.75

L. Nieciecki
skarbnik.

Spis członków Towarzystwa

w dniu 10 października 1929 r.

A. Członkowie honorowi. (§§ 8, 17, 19 Statutu).

Abraham Władysław, Lwów.
Askenazy Szymon, Warszawa.
Balzer Oswald, Lwów.
Brückner Aleksander, Berlin.
Curie-Skłodowska Marja, Paryż.
Dybowski Benedykt, Lwów.
Finkel Ludwik, Lwów.
Godlewski Emil, Kraków.
Jabłoński Jan, Kowno.
Kościałkowski Stanisław, Wilno.
Kraushar Aleksander, Warszawa.
Kryński Adam-Antoni, Warszawa.
Krzywicki Ludwik, Warszawa.
Łatyszew Bazyli, Petersburg.
Michalski Stanisław, Warszawa.
Mokrzecki Zygmunt, Warszawa,
Muka Ernest. Budziszyn-Łużyce.
Niederle Lubor, Czechosłowacja.
Parczewski Alfons, Wilno.
Piłsudski Józef, Warszawa.
Prochaska Antoni, Lwów.
Ptaszycki Stanisław, Warszawa.
Ruszczyc Ferdynand, Wilno.
Siedlecki Michał, Kraków.
Suligowski Adolf, Warszawa.
Szadeczky Ludwik, Szegedyn-Węgry.
Talko-Hryncewicz Juljan, Kraków.
Wrzosek Adam, Poznań.
Żeligowski Lucjan, Warszawa.

B. Członkowie korespondenci. (§§ 8, 17, 19).

Brensztejn Michał, Wilno.
Dąbkowski Przemysław, Lwów.

Diveky Adorjan, Warszawa
Kulwieć Kazimierz, Warszawa.
Mościcki Henryk, Warszawa.

C. Członkowie protektorowie (§§ 8, 15, 16).

Bułhak Emanuel, Monte Carlo.
Jeleńska Marja, Wilno.
Przeździecki Józef, Postawy, woj. wileńsk.
Tyszkiewicz Władysław, Paryż.
Uziębło Lucjan, Wilno.

D. Członkowie zwyczajni i dożywotni (§§ 8, 13, 14).

Abramowicz Ludwik (doż.), Wilno.
Achrem-Achremowiczowa Wanda, Wilno.
Adalberg Samuel, Warszawa.
Aleksandrowicz Jerzy. Lwów.
Andrzejewska Marta, Warszawa.
Antonowicz Aleksander, Wilno.
Antoszczuk Stanisław, ,,
Augustowski Witold, ,,
Baliński Ignacy, Warszawa.
Bałtrukiewicz Jan, Wilno.
Bamdasowa Marja, ,,
Bandurski Władysław, ks. biskup, Wilno,
Bank handlowy prywatny wileński (wieczysty), Wilno.
Bank ziemski wileński (wieczysty), Wilno.
Bańkowski Czesław (doż.), Litwa.
Bańkowski Witold, Wilno.
Bazarewski Stefan, ,,
Bądzkiewicz Juljan, ,,
Bądzyński Wacław, ,,
Bejnarowicz Klemens, ,,
Bekier Edward, Wilno.
Biegański Edward, Łowicz, woj. warszawskie.
Bińkowski Benedykt, (doż.), Wilno.
Bochwic Stanisław, ,,
Bochwic Wacław, ,,
Boguszewska Jadwiga ,,
Bohdziewicz Antoni, ,,
Borkowska Janina-Marja ,,
Borkowski Bolesław ,,
Borkowski Władysław. ,,
Borowski Jan, ,,
Borowski Wacław, ,,
Bosiacka Anna, Czarny Bór, wojew. Wileńskie.
Bossowski Franciszek, Wilno.
Brensztejnowa Jadwiga, ,,
Broel-Plater Leon, Rzym.
Broel-Plater Marjan, (doż.), Wilno.

Bronicówna Leonja, Wilno
Bujalski Władysław, „
Bułhak Jan, „
Burhardt Jan, „
Burhardt Aleksander, (doż.), „
Burhardt Mieczysław, Modlin, woj warszawskie.
Buyko Jan, Wilno.
Buykowa Zofja, Wilno.
Charkiewicz Walerjan, Wilno.
Chełchowski Marjan, „
Chmielewska Irena, „
Chmura Władysław, ks. „
Chodynicki Kazimierz, Poznań.
Chomiński Aleksander, (doż.) Olszewo, woj. wileńskie.
Chomiński Ludwik, Wilno,
Chomiński Olgierd, „
Ciecierski Henryk, „
Cywiński Hieronim, (doż.) Mitów, Litwa.
Cywiński Stanisław, Wilno.
Czajkowska Zofja „
Czarkowska Melanja, „
Czarnocki Napoleon, poczta Smyga, wojew. wołyńskie.
Czechowicz-Lachowicki Paweł, Wilno.
Czekotowska Marja, Wilno.
Czeżowski Tadeusz, „
Czyżewski Romuald, „
Danejko Bolesław, Horodyszcze, woj. nowogródzkie.
Dąbrowska Adalberta, Wilno.
Dąbrowska Marja, „
Dąbrowski Wacław, „
Dembowski Tadeusz, „
Demby Stefan, Warszawa.
Dmochowski Władysław, Wilno.
Dobaczewski Eugenjusz, „
Dokalski Stanisław, (doż.) „
Drègeówna Helena, Wilno.
Drucka-Lubecka Marja, (doż.) Paryż.
Drużyłowska Julja, Wilno.
Dunajówna Marja, „
Dubicka Helena, „
Dubowik-Filipowicz Antoni, Wilno.
Dziewulski Wacław, Wilno.
Dziewulski Władysław, (doż.) Wilno.
Ehrenkreutz Stefan, (doż.) „
Eiger Marjan, Wilno.
Ejdrygiewiczówna Wacława, Wilno.
Ejnarowiczówna Stanisława, „
Erdmanowa Zofja, Wilno.
Falkowski Adolf, „
Falkowski Czesław, ks. „

Fedorowicz Zygmunt, Wilno.
Folejewski Józef, „
Gajdisowa Marja, Wilno.
Gądek Antoni ks., Pińsk.
Gąsiorowski Zygmunt, Białystok.
Glixelli Stefan, Wilno.
Goławski Witold, Oszmiana.
Gorecka Wiktorja, Wilno.
Gorzuchowski Ksawery, Wilno.
Grochmalicki Jan, Poznań.
Hanusowicz Bolesław, (doż.), Wilno.
Hanusowicz Jan, ks., Wilno.
Hirschberg Adolf, „
Hleb-Koszańska Helena, „
Hłasko Józef, Warszawa.
Hłasko Marjan, Wilno.
Hłaskowa Jadwiga, Warszawa.
Hołownia Władysław, Wilno.
Hoppen Jerzy, „
Hryniewicz Zygmunt, „
Iwaszkiewicz Janusz, Warszawa.
Jabłonowski Władysław, Wilno.
Jackiewiczowa Janina, „
Jackowski Jan, „
Jakubowski Michał, „
Jakubowski Zygmunt „
Jantzen Kazimierz, „
Januszewski Juljan, Kowno.
Januszkiewicz Aleksander, Wilno.
Januszkiewiczówna Wanda, „
Januszewski Wincenty (doż.), „
Jasieński Stanisław ks., „
Jasiński Zbigniew, „
Jasiński Wacław, „
Jastrzębski Michał ks., „
Jastrzębski Stanisław, „
Jawłowski Heronim, Warszawa.
Jaworski Iwo, Wilno.
Jentysówna Jadwiga, „
Jeśmanowiczówna Janina, „
Jodziewicz Aleksander, „
Jundziłł Adam, „
Jundziłł Zygmunt, „
Kajzer Władysław, „
Karaffa-Korbutt Kazimierz, „
Karpowicz Zygmunt, „
Kasperowiczowa Aleksandra, Wilno.
Kasperowiczówna Janina, „
Kempisty Stefan, „
Kiakszto Antoni, „

Klott Jan (doż.), Wilno.
Klimczycka Henryka, maj. Jabłonka, wojew. wileńskie, poczta Hermanowicze.
Kłos Juljusz, Wilno.
Kognowicki Stanisław ,,
Kolbuszewski Kazimierz, ,,
Kołosowski Wacław, ,,
Komar Władysław (doż.), Bejsagoła, Litwa.
Komarnicki Wacław, Wilno.
Koneczny Feliks, Kraków.
Kopeć Witold, Wilno.
Korolec Józef (doż.), ,,
Kościałkowska Anna, ,,
Kotwiczowa Marja (doż.), poczta Michaliszki, maj. Turły, wojew. wileńskie.
Kowalenko Władysław, Poznań.
Kowalewska Sabina, Wilno.
Kowalewski Edmund, ,,
Koźlińska Halina, ,,
Krasnopolski Otton, ,,
Kraszewski Witold, ,,
Król Michał, ,,
Krynkowski Tadeusz, ,,
Krzyżanowski Bronisław, ,,
Krzyżanowski Jan, ,,
Kubicka Jadwiga, ,,
Kuleszo Adam ks., ,,
Kulikowski Leon, ,,
Kuncewiczówna Wanda, ,,
Lande Jerzy. Kraków,
Lasocka Adelaida (doż), Wilno.
Lewicki Zygmunt ks., ,,
Lichtarowicz Władysław, ,,
Lietuviu Mokslo Draugija, ,,
Lipińska Anna, Leszno.
Lutosławski Wincenty (doż.), Wilno.
Łapinówna Wanda ,,
Łastowski Wacław, Bieniakonie, woj. wileńskie.
Łęska Alina, Wilno.
Łęski Włodzimierz, Warszawa.
Łętowski Paweł, Wilno.
Łopaciński Euzebjusz, ,,
Łopaciński Stanisław, ,,
Łowmiańska Marja, ,,
Łowmiański Henryk, ,,
Łoziński Konstanty, ,,
Łubieński Władysław. ,,
Łukaszewiczówna Bronisława, ,,
Łukaszewicz Jeremi, ,,
Łukowski Ludwik, ,,

Maciejewicz Stanisław ks., Wilno.
Makarow Wacław, „
Małecki Jan, „
Malinowski Władysław, „
Marcinowski Klemens, „
Massonius Marjan, „
Meysztowicz Aleksander, „
Michalkiewicz Kazimierz ks. biskup, Wilno.
Mienicki Ryszard, „
Mierzejewski Władysław, „
Milkiewicz Władysław, Warszawa.
Miller Antoni, Wilno.
Millerowa Lilla, „
Miłkowski Stanisław ks.. „
Mincer Edward, „
Mineyko Władysław, „
Modelski Teofil, „
Mołochowiec Jan, „
Mongird Wacław, Warszawa.
Monikowski Kazimierz, Wilno.
Muszyński Jan, „
Narębski Piotr, „
Narębski Stefan, „
Narwoysz Antoni, „
Narwoyszówna Marja (doż.) „
Nieciecki Ludwik, „
Nieciengiewicz Władysław, „
Niekraszówna Leokadja doż), „
Nowicka Helena, „
Nowicki Paweł ks., „
Nowicki Władysław, „
Obiezierski Michał, „
Olszański Ignacy ks. „
Olszewska Marja (doż), „
Oko Jan (doż.), „
Opoczyński Kazimierz, „
Otrębski Jan. Wilno.
Papuziński Stanisław, Dzisna.
Paszkowska Zofja, Wilno.
Patkowski Józef, „
Perkowski Leon „
Piasecki Władysław (doż.), „
Pigoń Stanisław, „
Piłsudski Jan, „
Piotrowicz Wiktor, „
Piotrowski Gustaw, „
Piotrowski Janusz, „
Pizło Tadeusz, „
Podwiński Juljan. „
Polaczkówna Marja, (doż). Lwów.

Polańska Helena, Wilno.
Połubińska Salomea, „
Poniatowski Kazimierz, „
Popławski Ignacy, „
Popowicz Jan, Lwów.
Prawdzińska Wiktorja, Wilno.
Prüffer Jan, „
Przegaliński Witold, „
Przewłocka Marja, „
Przyłuski Józef, „
Puciata Leon ks., „
Rackiewicz Oktawjusz, „
Rakowski Józef, „
Reicher Michał (doż.). „
Remer Jerzy, Warszawa.
Reniger Szymon, Wilno.
Renigerówna Janina, „ /
Rettinger Juljusz, Kraków.
Rostkowska Janina, Zakopane.
Reuttówna Marja, Wilno,
Rodziewiczowa Julja, „
Römer-Ochenkowska Helena, „
Rożek Adolf, „
Rudnicki Juljusz, Wilno.
Rudziewicz Leon, „
Ruszczyc Zygmunt, „
Ruszczycowa Marja, „
Rybicki Józef, „
Rydzewski Bronisław, Wilno.
Rydz-Śmigły Edward (doż.), Warszawa.
Rygiel Stefan, „
Sadowski Jan, ks. Wilno.
Safarewicz Aleksander. „
Samulanis Antoni, „
Sawicki Adam ks. prałat, „
Sienkiewicz Czesław (doż.), „
Skinder Czesław, „
Sledziewski Piotr ks., „
Sławiński Kazimierz, „
Sokołowska Helena, „
Sokołowski Gabrjel, „
Sokołowski Ludwik, „
Sokołowski Władysław, „
Songin Józef ks., „
Srebrny Stefan, „
Stabryła Edmund ks., Pińsk.
Staniewiczowa Eugenja, Wilno.
Staniewicz Wiktor, „
Staniewicz Witold (doż.), Warszawa.
Staniszewski Kazimierz, Wilno.

Stasiun Józef, Wilejka powiatowa.
Staszewski Wacław, Wilno.
Stefanowski Kazimierz, „
Strawińska Zofja, „
Studnicka-Gizbert Kozłowska Janina, Grodno.
Studnicki-Gizbert Wacław, Wilno.
Studnicki-Gizbert Władysław, Warszawa.
Sułkowski Leon, Wilno.
Sumorok Juljusz, „
Świątecki Kazimierz, „
Święcicki Bolesław, „
Świeżyński Florjan, „
Świda Florjan (doż), „
Świdzińska Antonina, „
Świrski Ignacy ks.. „
Swolkień Konstanty, maj. Szajkuny, pow. święciański.
Sycianko Czesław, „
Szafnagiel Jan, „
Szakien Bronisław „
Szalewicz Władysław, „
Szczerbicki Henryk. Oszmiana.
Szczęsnowicz, Skibiszki, woj. wileńskie.
Szczuka Stanisław Wilno.
Szmurło Jan. „
Sztolcman Gustaw, „
Szulc Paweł,
Szupenkówna Jadwiga, Warszawa.
Szuszkiewicz Bronisław, Grodno.
Tatarkiewicz Władysław, Warszawa.
Traczewski Cezary, Wilno.
Truszkowska Marja, (doż.), „
Trzebiński Józef, „
Trzebiński Stanisław, „
Turkowska Jadwiga, „
Turkowski Tadeusz, „
Turska Halina, „
Turski Ignacy, „
Tuskiewicz Olgierd, Grudziądz.
Tyszkiewicz Benedykt doż.), Warszawa.
Umiastowska Janina (doż.), Wilno.
Umiastowska Marja „
Umiastowski Bronisław, „
Vorbrodt Stanisław, Wilejka pow.
Wagner Karol. W. Soleczniki, Woj. Wileńskie.
Wagnerowa Elżbieta, Wilno.
Walicka Wacława, „
Walicki Franciszek. „
Wasilewski Leon, Warszawa.
Waszkiewicz Antoni, Wilno.
Waśkowski Eugenjusz, „

Weytko Wacław,	Wilno.
Weyssenhoff Jan,	„
Węckowicz Wacław,	„
Węsławski Witold,	„
Wierzyński Józef,	„
Wilanowski Bolesław ks. (doż.),	„
Wilczyński Jan,	„
Wiśniewski Piotr,	„
Władyczko Stanisław,	„
Wolański Adam,	„
Wołodźko Franciszek ks.,	„
Wołodźko Witold (doż.),	„
Wróblewska Ewelina,	„
Wróblewski Bronisław,	„
Zapaśnik Bronisław,	„
Zarewicz Stanisław (doż.),	Warszawa.
Zawadzki Adam,	Wilno.
Zawadzki Feliks (doż.),	„
Zawadzki Władysław,	„
Zawadzki Zygmunt,	„
Zdziechowski Marjan (doż.),	„
Zdziechowski Kazimierz,	Raków, woj. nowogródzkie.
Ziemacki Władysław,	Polany, woj. wileńskie.
Żabko-Potopowicz Antoni	Warszawa.
Żebrowski Leon ks.,	Wilno.
Żmigrodzka Ludwika,	„
Żongołłowicz Bronisław ks.	„
Żukielówna Wiktorja,	„
Żukowski Józef,	Brześć nad Bugiem.
Życka Ludwika,	Wilno.